

Asia: VN/8915/2024

Työ- ja elinkeinoministeriön lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle työnhakijan palveluprosessin ja työnvälityspalveluiden kehittämistä koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Onko teillä yleistä lausuttavaa esityskokonaisuudesta?

Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö kiittää mahdollisuudestaan antaa lausunto.

1. Onko teillä yleistä lausuttavaa palveluprosessista?

-

2. Koetteko alkuhaastattelun järjestämisen määräajan pidentämisen viidestä arkipäivästä kymmeneen arkipäivään kannatettavana?

-

3. Onko täydentävien työnhakukeskustelujen perustuminen asiakkaiden palvelutarpeeseen mielestänne tarkoituksenmukaista?

Esityksen mukaan työvoimaviranomaiselle annettaisiin harkintavaltaa työnhakukeskustelujen järjestämisen määrään, jos työnhakijan palvelutarpeen takia muu määrä kuin viisi keskustelua palveluprosessin alkuvaiheessa olisi tarkoituksenmukaista. Tätä voidaan lähtökohtaisesti pitää järkevänä resurssien oikeanlaisen ja tehokkaan kohdentamisen näkökulmasta, mutta työllisyysalueiden väliset ja myös virkailijakohtaiset erot voivat toisaalta olla omiaan johtamaan erilaisiin käytäntöihin, kun täydentävien työnhakukeskusteluiden järjestämisessä käytettäisiin jatkossa osin asiantuntijan harkintavaltaa. Näin ollen yhtenäinen ohjeistus ja käytännön seuraaminen ovat tärkeässä roolissa työnhakijoiden yhdenvertaisen kohtelun näkökulmasta.

4. Näettekö nykyisestä muistutuskäytännöstä luopumisen ja työnhaun voimassaolon päättyminen ensimmäisestä asioinnin laiminlyönnistä kannatettavana?

-

5. Koetteko työllistymissuunnitelmien sisältöjen määrittelyn olevan palveluprosessin toimivuuden kannalta oleellisia?

-

6. Koetteko asiakkaiden palveluprosessiin sisältyvien asiakastapaamisten sisältöjen määrittelyn olevan palveluprosessin toimivuuden kannalta oleellisia?

-

1. Onko teillä yleistä lausuttavaa työnhakuvelvollisuutta koskevista muutoksista?

-

2. Näettekö, että alennetun työnhakuvelvollisuuden asettamisen yhteydessä arvioitavissa seikoissa on huomioitu oleelliset tekijät?

-

3. Tukeeko työnhakuvelvollisuutta koskevan sääntelyn yksinkertaistaminen ja tietyistä poikkeuksista luopuminen työnhakuvelvollisuuden tarkoituksenmukaista asettamista?

-

4. Työnhakuvelvollisuuteen ehdotettavat muutokset tuovat tietyt asiakasryhmät (esim. osa-aikatyössä olevat sekä henkilöt, joilla on tiedossa myönteinen muutos työnhaun tilanteeseen) yleisen työnhakuvelvollisuuden alentamisen kriteerien piiriin. Näettekö tämän kannatettavana?

-

1. Onko teillä yleistä lausuttavaa työtarjouksiin tehtävistä muutoksista?

Esityksessä ehdotetaan, että työvoimaviranomaisen tekemä työtarjous olisi työnhakijaa velvoittava työttömyyden alkamisesta lukien. Lisäksi luvun 13 §:ä ehdotetaan muutettavaksi siten, että työnhakijalla ei enää olisi pätevää syytä kieltäytyä työvoimaviranomaisen hänen haettavakseen osoittamasta työstä sillä perusteella, että hän on jo hakenut riittävää määrää työmahdollisuuksia ja näin täyttänyt työllistymissuunnitelmaan tai sitä korvaavaan suunnitelmaan kirjatun työnhakuvelvollisuuden. Esityksessä arvioidaan, että työttömyysturvaseuraamusten määrä mahdollisesti kasvaisi tämän vuoksi. Esityksessä on arvioitu oikein, että työttömyysturvaseuraamusten määrän mahdollinen kasvu lisäisi myös työttömyysetuuden maksajien työtä seuraamuksia koskevien päätösten antamisen sekä mahdollisten valitusasioiden vuoksi. Lisäksi on hyvä huomioida, että vaikka lausunto ei aiheuttaisikaan muutoksia etuusoikeuteen, joudutaan jäsenen asia kuitenkin tarkistamaan ja käsittelemään uuden saapuneen lausunnon vuoksi.

-

2. Tukeeko työtarjouksiin heti työnhaun alusta alkaen ehdotettava velvoittavuus työllistymistä ja työtarjousmenettelyn tarkoituksenmukaista toimeenpanoa?

-

3. Selkeyttääkö työtarjouksiin ehdotetut muutokset kokonaisuutena työtarjouksia koskevaa sääntelyä?

-

1. Onko teillä lausuttavaa työnhakijalle tai työvoimaviranomaiselle ehdotetusta velvollisuudesta työnhakuprofiilin laatimiseen ja julkaisemiseen palvelualustalla?

Työvoimaviranomaisille säädettäisiin uusi lakisääteinen tehtävä laatia ja julkaista työnhakuprofiili, mikäli työnhakija ei laatisi tai julkaisi profiilia määräajassa. Yhteisjärjestö nostaa huomiona esiin, että ehdotusta tulee arvioida huolellisesti tietosuojan ja työnhakijan oikeusturvan näkökulmasta. Toimintatapaan sisältyy riski siitä, että työnhakijasta tallennettu tieto on puutteellista tai virheellistä. Esityksessä rajoitetaan työnhakijan oikeutta julkaistun työnhakuprofiilin perumisen osalta. Työnhakijalla tulisi olla aina oikeus tarkastaa ja vaatia viranomaisen julkaiseman työnhakuprofiilin oikaisemista. Tiedon oikeellisuuden merkitys korostuu, kun esityksen mukaan tahoja, jotka voivat hakea ja tarkastella palvelualustalla julkaistuja työnhakuprofiileja laajennettaisiin.

2. Onko teillä lausuttavaa työnhakijoiden työnhakuprofiilissa olevien henkilötietojen (koulutus, työkokemus, muu osaaminen ja työtoiveet) julkaisemisvelvollisuudesta ehdotetussa muodossa julkisena tietopalveluna?

-

3. Onko teillä lausuttavaa työnhakuprofiilien tietovarantoa koskevista muutoksista?

-

4. Onko teillä muuta lausuttavaa palvelualustaa tai työnhakuprofiileja koskeviin muutoksiin?

Työttömyyskassoilla on työttömyyskassalain 1 luvun 1 §:n perusteella mahdollisuus tukea jäsentensä työllisyyttä tarjoamalla työnvälitystä, tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita, asiantuntija-arviointeja, valmennuksia ja muita näihin verrattavissa olevia palveluita. Tällä perusteella esityksessä ehdotetaan, että myös työttömyyskassat voisivat hakea julkaistuja työnhakuprofiileja. Esityksessä viitataan Tanskan malliin, jossa työttömyyskassoilla on pääsy vastaavaan sivustoon, jossa työnhakijat julkaisevat ansioluetteloitaan. Tanskassa työttömyyskassoilla on mahdollistettu pääsy jäsentensä ansioluetteloihin, joten tältä osin Tanskan malli eroaa nyt esitetystä. Lisäksi Tanskassa työttömyyskassoilla on lakisääteinen tehtävä työllisyyden edistämiseksi. Esityksen mukaan työttömyyskassat todennäköisesti hyötyvät työvoimapalveluja järjestäessään profiilitiedoista suhteellisen vähän, mutta vaikutus on kuitenkin lievästi kohtaantoa ja työllistymistä edistävä. Yhteisjärjestö haluaa tuoda tämän osalta esiin, että työttömyyskassat eivät voi tarjota työttömyysturvalla mainittuja palveluita muille kuin omille jäsenilleen. Koska työnhakuprofiilit julkaistaan lähtökohtaisesti anonyymeina, niitä ei pystyttäisi yhdistämään kassojen jäseniin. Näin ollen työnhakuprofiileille ei ole tunnistettu käyttötarkoitusta, ei ainakaan anonyymeille sellaisille.

1. Onko teillä lausuttavaa koulutusta vailla olevia nuoria koskevista muutoksista? Erityisesti Opetushallitusta ja Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskusta pyydetään muun ohella arvioimaan esitettyjen muutosten kohderyhmien suuruutta, koska työ- ja elinkeinoministeriöllä ei ole ollut käytettävissään tähän tarvittavia tilastotietoja.

Esitys koulutusta vailla olevan (alle 25-vuotiaan) nuoren laajemmasta mahdollisuudesta täyttää velvollisuutensa hakea opiskelupaikkoja työttömyysetuuden edellytyksenä, on oikean suuntainen. Yhteisjärjestö kuitenkin ehdottaa harkittavaksi, että opiskelupaikan hakuvelvollisuus poistettaisiin kokonaan niiltä, jotka ovat täyttäneet työssäoloehdon. Alle 25-vuotias työttömyyskassan jäsen on saattanut olla jo useamman vuoden työelämässä vakituisessa työsuhteessa ja edetä työurallaan, eikä aio enää jatkaa opiskelua. Tällaiselle henkilölle asetettu velvollisuus hakea opiskelupaikkaa työttömyysetuuden edellytyksenä ei ole perusteltua eikä yhdenvertaista yli 25-vuotiaisiin samassa asemassa oleviin jäseniin verrattuna esimerkiksi tilanteissa, joissa he ovat vakituisesta kokoaikatyöstä lomautettuina.

2. Onko teillä lausuttavaa työttömyysturvaseuraamuksia koskevista muutoksista?

-

3. Onko teillä lausuttavaa muista työttömyysturvamuutoksista?

-

1. Onko teillä lausuttavaa työllisyysvaikutusarvioihin?

-

2. Onko teillä lausuttavaa liittyen työvoimaviranomaisvaikutuksiin?

-

3. Onko teillä lausuttavaa muista vaikutusarvioista?

-

Muuta lausuttavaa?

-

Villman Aki
Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö ry